

# Woondroom Achterhoek

## Stand van zaken, zomer 2017

Op 11 november 2015 werd door een grote groep Achterhoekers een woondroom geformuleerd als antwoord op de vraag 'Wat is jouw droom als het gaat om wonen in de Achterhoek?'. Een vergezicht hoe onze regio er uitziet in 2020.

We zijn inmiddels bijna twee jaar verder. Hoe staat het met de realisatie van de woondroom? In dit document is binnen de tekst van de originele woondroom aangegeven wat er op **punten** is gerealiseerd of wat de stand van zaken is.



### Wonen waar en hoe je wilt

Mensen wonen tegenwoordig op de plek waar ze willen wonen, (1) **niet gedreven door aanbod**. Ook jonge Achterhoekers zijn vrij om te kiezen waar ze hun intrek nemen. De woonwensen lopen ver uit elkaar en juist deze diversiteit zorgt voor een unieke regio waarin het fijn wonen is. Zo zijn er kleine lichte, (2) **verplaatsbare woningen** met een lichte hypotheek. En mensen kunnen oud worden in het huis waarin ze wonen, doordat de benodigde (3) **zorg** ter plekke geboden wordt. Er zijn woongroepen ontstaan waarin mensen voor elkaar zorgen. Buitenaf zien we steeds meer nieuwe buurtschappen waar oud en jong samen in voormalige boerderijen samen wonen. (4) **Duurzaam bouwen of verbouwen** - zowel voor de mensen als ook voor de gebouwen - is meer regel dan uitzondering. En ook hier kijkt men in de Achterhoek naar de wensen. Knusse huisjes staan naast gebouwen waar mensen "hun kont nog kunnen keren", zoals destijds iemand opmerkte tijdens Samen Goed Wonen.

*(1) De onlangs afgeronde pilot 'portefeuillestrategie' laat zien, dat een directe, lokale benadering duidelijk maakt wat mensen willen. Er hebben zich diverse werkgroepen gevormd, die plannen maken voor een CPO-project, tijdelijk wonen en wonen door ouderen. De pilot krijgt dit najaar een vervolg in vijf of zes andere kernen in de gemeente Berkelland.*

*(2) Er zijn inmiddels drie varianten van verplaatsbare woningen aanwezig binnen de Achterhoek (Varsseveld, Sinderen en Winterswijk). Samen met Jong Wonen gaan we dit najaar deze woonvorm meer bekendheid geven. Gesprekken in Beltrum en Zelhem tonen aan dat ook hier behoefte bestaat.*

*(3) Na het verschijnen van een provinciaal rapport over wonen en zorg zijn alle gemeenten samen met de zorginstellingen in gesprek gegaan over vraag en aanbod van zorgvastgoed. Dit najaar vindt een regionale bijeenkomst plaats, waarin nadere afspraken over de match tussen vraag en aanbod gemaakt worden. Na de succesvolle start van de zorgcoöperatie Mariënvelde wordt in Zieuwent gewerkt aan een plan voor het huisvesten van een groep ouderen in de voormalige pastorie. De regionale bijeenkomst zal gebruikt worden om de ontwikkeling van nieuwe woonvormen rond wonen en zorg te stimuleren.*

*(4) Vanaf 1 januari 2017 is het regionale energieloket ondergebracht bij AGEM. Hiermee is eenduidigheid ontstaan in de bundeling van vraag en aanbod. Met name in de particuliere woningvoorraad is er nog sprake van een enorme opgave. Een eerste project waarbij meer integraal vanuit duurzaamheid wordt gewerkt bij de transformatie van woningen en hun omgeving, wordt voorbereid. Hierbij is sprake van een brede coalitie vanuit de drie O's. Hopelijk is dit de start van een groot aantal projecten binnen de regio.*

### Nieuwe woonomgevingen

Wonen is maatwerk. Oude, grote boerderijen mogen worden (5) **gesplitst** wanneer bewoners dat wensen. Er zijn gecombineerde woonunits voor jong en oud ontstaan. In steeds meer (6) **multifunctionele gebouwen** sluiten wonen en werken goed op elkaar aan. Veelal zijn deze ontstaan vanuit leegstaande panden, zoals winkels en boerderijen. Veel meer dan in 2015 gebruikelijk was, wordt er nu zinvol (7) **herbestemd**. Een wens die in 2015 werd geuit "Kwaliteit en sloop zijn begrippen die een positieve betekenis hebben" is waarheid geworden. De keuze om bepaalde panden te (8) **slopen** heeft voor nieuw groen en nieuwe samenwerking in buurten gezorgd. De realisatie van de wens om bij mensen in de achtertuin te mogen wonen in ruil voor bijvoorbeeld een dienst is een mega-succes! Achterhoekers helpen elkaar en laten zo de energie voor nog meer initiatieven ontstaan. Zo is het heel gebruikelijk geworden dat woningen beschikbaar zijn voor (9) **vluchtelingen** met een (tijdelijke) verblijfsvergunning) en ook voor starters op de woningmarkt. Een niet meer te stoppen trend: (10) **coöperatieve initiatieven met leefgemeenschappen**.

*(5) Bij meerdere gemeenten is in de afgelopen periode sprake van een beperking van de mogelijkheden tot splitsing. Desondanks wordt gezocht naar creatieve oplossingen. In Beltrum zijn we aan het onderzoeken onder welke voorwaarden wonen met meerdere huishoudens mogelijk is zonder dat dit leidt tot extra woningen, maar wel zodanig dat de bank wil meewerken.*

(6) Het combineren van wonen en werken kan bijdragen aan het leegstandsvraagstuk, maar wordt nog betrekkelijk weinig gedaan. We zien binnen de Achterhoek wel een grote (en groeiende) groep ZZP'ers.

(7) In de afgelopen jaren zijn tientallen leegstaande panden herbestemd; vaak is er sprake van nieuwe initiatieven en startende ondernemers.

(8) Jaarlijks worden in de Achterhoek zo'n 150 woningen gesloopt. In gemeentelijke plannen en in plannen van de woningcorporaties zitten nog te weinig te slopen woningen om de voorraad kwalitatief op peil te houden. Gemeenten, corporaties en provincie werken dit najaar aan een plan van aanpak hiervoor.

(9) In de afgelopen jaren heeft de Achterhoek laten zien ruimhartig te zijn in het huisvesten van vergunninghouders. Er zijn meer mensen gehuisvest, dan door het rijk verplicht is.

(10) Er zijn diverse coöperatieve initiatieven van de grond gekomen of aan het komen. Denk aan projecten in Harreveld, Beltrum, Winterswijk, maar ook in Zieuwent waar een plan ontwikkeld wordt voor het vm Welkoop gebouw. Ook zijn er de afgelopen jaren meerdere succesvolle zorg- en energiecoöperaties van de grond gekomen. Maar er is beslist ruimte voor nog tientallen andere initiatieven.

### **Meer aandacht voor duurzaamheid**

Was er in 2015 al een kleine Duurzame Huizenroute, nu is een (11) duurzame en zelfvoorzienende Achterhoek een vanzelfsprekendheid. Niet alle gebouwen zijn al aangepast, maar dat komt nog wel. Duurzaam bouwen en verbouwen richt zich niet alleen op energie, maar ook op goede doorstroom van diverse doelgroepen. Woningen zijn in de Achterhoek ook nog eens betaalbaar! Een ander fenomeen: het (12) 'off the grid' wonen heeft een vlucht genomen. Mensen die helemaal onafhankelijk van 'het systeem' leven, in een huis dat helemaal 'self supporting' is. Daken met zonnepanelen, attractieve windmolens in de achtertuin zien we overal. De Achterhoek heeft zich hard gemaakt - en een landelijke oplossing bereikt - voor (13) fiscale verruiming voor mensen die hun woning energieneutraal en levensloopbestendig maken. Dergelijke oplossingen zorgden voor een duwtje in de goede richting.

(11) Er is een voorstel ontwikkeld om te komen tot een brede coalitie, die gezamenlijk aan de slag gaat om de doelstellingen van de Tafel van Groenlo te realiseren. Dit najaar wordt dit voorstel (en de daarbij betrokken partners) gepresenteerd tijdens een regionale woondag.

(12) Tijdens een startbijeenkomst rondom tiny houses in 2016 is afgesproken, dat we starten met het effenen van het pand om deze woonvorm planologisch mogelijk te maken, nadat zich kandidaten gemeld hebben. Dit is tot nu toe niet gebeurd. Samen met Jong Wonen Achterhoek gaan we meer bekendheid geven aan nieuwe woonvormen en de mogelijkheden die de Achterhoek te bieden heeft.

(13) Achter de schermen wordt volop gelobbied met departementen en kamerleden. Tevens is in het afgelopen jaar samen met SVn veel inzet gepleegd om de blijverslening te introduceren. In een groeiend aantal gemeenten is dit inmiddels het geval. In de praktijk blijft het aantal aanvragers uiterst beperkt.

### **Iedereen kan goed wonen in de Achterhoek**

Wonen kun je niet als een los item neerzetten, dit is gekoppeld aan (14) leefbaarheid, saamhorigheid en (15) voorzieningen. Belangrijke elementen in de woondroom, de in 2015 in de Heideschool werd gedeeld. Wat ontzettend mooi om te zien hoe zij er nu, vijf jaar later, voor staan! "Totale inclusie en toegankelijkheid" - zo als bestuurders dat noemen - is de normaalste zaak van de wereld in de Achterhoek. Naoberschap: (16) samen doen en leven in je directe omgeving. Niet als bezuinigingsmaatregel, maar als kracht: "omdat we vinden dat het zo hoort. Gewoon kameraadschappelijk met elkaar omgaan." Dit heeft het gevoel en feitelijk de veiligheid nog meer vergroot en voorkomt vereenzaming. Er zijn voldoende voorzieningen voor (17) zorg én welzijn. Persoonlijke aandacht en saamhorigheid hebben hierbij gelukkig de overhand gehouden. De buurten én de kleine kernen zijn hierdoor leefbaar en vitaal gebleven, voor alle leeftijden en uiteenlopende behoeftes. En dat de Achterhoeker soms iets verder moeten rijden voor bijzondere voorzieningen heeft men op de koop toegenomen. 'Heb je ook nog eens een uitje.' Een deelnemer zei destijds: "In de Achterhoek leuk winkelen, eten en uitgaan en dan met de taxi naar huis." In het bruisende centrum van Doetinchem, maar ook in alle kleinere kernen waar veel mooie winkels en horeca zijn opgebloeid. Het (18) MKB wordt als de motor van de economie gerespecteerd en wordt -waar nodig - gestimuleerd. Door overheden én door de steun van bewoners.

(14) Diverse gemeenten en ook de provincie hebben subsidies geïntroduceerd, waarmee leefbaarheidsinitiatieven worden gestimuleerd. Daarnaast is het Leader programma van start gegaan. Tenslotte is de Stichting PakAn begonnen met het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid van de Achterhoek. Gebleken is dat de laagdrempelige, persoonlijke aanpak van PakAn het

meeste effect sorteert; in een jaar tijd meldden zich meer dan 130 initiatiefnemers. Het blijkt hier ook niet altijd om geld te gaan, maar soms over advisering en/of procesbegeleiding.

(15) Op veel plekken is ingezet op het samenvoegen van basisscholen tot brede scholen en in een aantal plaatsen zijn scholen gesloten. Leegkomende gebouwen zijn tot nu toe in veel gevallen herbestemd en in ongeveer een kwart van de gevallen gesloopt. Inmiddels worden ook voor het VO en het MBO plannen ontwikkeld, die enerzijds kwantitatief van aard zijn en anderzijds kwalitatief. Met de transitieatlas voortgezet onderwijs wordt gewerkt aan een betere aansluiting tussen vraag (vanuit bedrijven) en aanbod (vanuit het onderwijs). Tenslotte heeft het project Scholder an Scholder bij tientallen sportclubs het gesprek op gang gebracht over de toekomst: samenwerken, fuseren, combinaties met zorg en welzijn, multi-sportvereniging etc. Vanuit SaS wordt procesbegeleiding ingezet.

(16) Via diverse subsidieregelingen van gemeente en provincie wordt gestimuleerd dat mensen samen leefbaarheids-projecten uitvoeren. We zien dit in alle gemeenten ontstaan. Zie ook 14.

(17) In het onlangs geformuleerde zorgbeleid is sprake van aandacht voor de preventiekant. Wonen is daarin een belangrijke schakel. Dit subthema wordt door een intergemeentelijke werkgroep nader uitgewerkt. Op lokaal niveau worden initiatieven ontwikkeld rond het samen wonen onder één dak, in de meeste gevallen in combinatie met een samenspel van mantelzorg en professionele zorg (bijvoorbeeld de vm. pastorie in Zieuwent en de Herbergier in Doetinchem). Gelet op de enorme vergrijzing zijn dit nog maar een beperkt aantal initiatieven.

(18) Binnen de peiler 'werken' van Achterhoek2020 gaat de meeste aandacht uit naar de grotere bedrijven. De Achterhoek kenmerkt zich door een enorm aantal kleine bedrijven en ZZP-ers, die nog te weinig aandacht krijgen in het regionale beleid.

### **Binding**

Ben je voor je studie naar elders vertrokken is er meer dan 'wonen' nodig ... (19) gezelligheid en binding is iets waarvoor je terugkomt. Door regionale samenwerking heeft de Achterhoek dit kunnen bereiken. Overall is er (letterlijk) ruimte voor ontmoeting, samen optrekken. Dat bepaalt de kwaliteit van leven in de Achterhoek. Ben je naar iets op zoek, dat is er altijd iemand in de gemeente beschikbaar die je kan helpen. De gemeente faciliteert dat dromen waar kunnen worden. (20) Schotjes zijn weg wat geld betreft. Zo kunnen de Achterhoekers in een keer veel meer bereiken. Ook dat heeft het (21) beeld van de rest van Nederland over de Achterhoek op zijn kop gezet. Noodzakelijke keuzes worden samen gemaakt; niet op papier maar door gewoon met elkaar te praten. De Achterhoekers laten nu veel meer zien, waar zij allemaal trots op zijn. Bijvoorbeeld door de bloggen of te vloggen. Zonder "joa, joa". Menselijk contact, daar drijft de Achterhoek op. In iedere buurt weet men wat er speelt in de regio. Samen worden (22) successen gevierd, klein of groot, belangrijk om te laten zien wat lukt! Een voorbeeld is het bundelen van verenigingskracht. Achterhoekers handelen uit eigen verantwoordelijkheid, politieke spelletjes worden niet geaccepteerd. Iedereen steekt zijn (23) kop boven het maaiveld uit.

(19) Uit recent onderzoek is gebleken dat de meeste nieuwkomers in de regio zich hier vestigen vanwege 'zachte' factoren, zoals familie en/of vrienden in de buurt, terugkeer naar de geboortegrond en rust/ruimte. Dit inzicht wordt in toenemende mate ook gebruikt als pluspunt in de gebiedsmarketing.

(20) Hoewel er steeds meer gekeken wordt naar samenhang en integraal gewerkt wordt, zijn de aanwezige schotten tussen afdelingen en tussen samenwerkingspartners nog steeds zeer hardnekkig. Er zijn echter alleen al in de zorg meer dan 100 samenwerkingsinitiatieven, waar de samenwerking volop gestalte krijgt. Dit is een hoopvolle ontwikkeling.

(21) De rest van Nederland heeft over het algemeen een positief beeld van de samenwerking in de Achterhoek, alsmede van de aantrekkelijkheid van het landschap. Aan de andere kant wordt de Achterhoek toch ook nog gezien als een regio waar vanwege de krimp weinig kansen zouden zijn.

(22) De Achterhoeker kenmerkt zich door bescheidenheid. Dit uit zich onder meer door successen als 'gewoon' te beschouwen. Het vieren van successen gebeurt dan ook nog veel te weinig.

(23) Het is van belang dat er bij allerlei activiteiten en (nieuwe) initiatieven trekkers melden, die bereid zijn hun nek uit te steken. Dat past echter (zie 22) niet zo bij de mentaliteit van de regio. Ook hier ligt dus nog een uitdaging.

### **De kracht van de natuur**

"(24) Groen en rust zien we als kracht van onze regio. Ik ben blij met de rust en dat moeten we zo houden," zei toen iemand in de Heideschool. Vrijgekomen ruimte blijft vrij en jonge ontginningsgebieden zijn teruggegeven aan de natuur. De Achterhoek is niet alleen volgebouwd met maïs, maar er is (25) balans tussen natuur en landbouw. Het beeld van de Achterhoek zou niet compleet zijn zonder de koeien

in de wei, die we weer steeds meer zien! Er is veel aandacht voor natuur. Zo zijn er meer kerkepaden en wandelroutes zijn ontstaan en met elkaar verbonden. "Met elkaar hebben we hier heel erg behoefte aan: natuur en Achterhoekse cultuur in één." De Achterhoek heeft dan wel minder inwoners dan 5 jaar geleden, het 'er goede kunnen leven' blijft. Er is nog steeds weinig verstedelijking en de (26) **kleine centra blijven aantrekkelijk**. Dit heeft ook een grote aantrekkingskracht op jongeren, zo is de laatste tijd gebleken. "Mijn kinderen zijn weer in de buurt komen wonen," vertelde een blijde Achterhoeker. "Ook vrienden van hen overwegen hier naartoe te verhuizen."

(24) *Zowel de inwoners zelf als de rest van Nederland beschouwt de Achterhoek als een regio met veel groen en rust. Daarnaast is er volop sprake van reuring. Inwoners zijn trots op 'hun' lokale activiteiten, zoals de kermis, sportevenementen, het bloemencorso en de carnavalsoptocht.*

(25) *Steeds meer boerenbedrijven stoppen en de grond gaat in de meeste gevallen over naar andere boeren (schaal-vergroting). Aan de andere kant zien we in toenemende mate kleinschalige initiatieven op het gebied van biologische landbouw en veeteelt en worden door vrijwilligers initiatieven ontplooid op het gebied van natuurbehoud.*

(26) *In de discussies over voorzieningen zien we de aandacht terug voor het aantrekkelijk houden van kleine kernen. Initiatieven op dit gebied zijn in principe alleen succesvol als ze breed gedragen worden door de inwoners van de betreffende kern.*

### **Onderwijs dichtbij huis**

(27) **Goede onderwijsvoorzieningen** hebben hieraan bijgedragen. Basisonderwijs in de kernen, voldoende speelgelegenheid en geen eisen aan schaalgrootte. Er is ook meer keuze in soorten onderwijs ontstaan op elk niveau. Onderwijs op HBO-niveau in de buurt en studenten die in kleine kernen kunnen blijven wonen; ook omdat het (28) **OV** goed geregeld is. Dat de Achterhoek voorop loopt in de ontwikkeling en toepassing van moderne technologie, denk aan o.a. glasvezel, helpt hierbij. Belangrijk voor de ontwikkeling van de regio én de trots van de Achterhoeker.

(27) *Kwalitatief goede en bereikbare onderwijsvoorzieningen staan volop op de agenda. Gestart is met het primair onderwijs, maar ook bij het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs is er veel aandacht voor dit vraagstuk. Er is tijdig gestart met de discussie, zodat de maatregelen kunnen 'meebewegen' met de ontwikkeling van de krimp. De transformatieatlas voortgezet onderwijs brengt de overgang tussen voortgezet en middelbaar onderwijs in beeld (match tussen vraag en aanbod). Er wordt gewerkt aan het creëren van een ambitie om de regio tot de stage- en afstudeerregio van Nederland te ontwikkelen. Mede daarvoor wordt in Doetinchem een campushotel gebouwd.*

(28) *In het OV is veel gaande. Aan de ene kant neemt het aantal vaste buslijnen af, aan de andere kant is er fors ingezet op een fijnmazige en flexibele OV-structuur. Bij het bestaande net worden aankomst- en vertrektijden steeds beter op elkaar afgestemd.*

### **Bereikbaarheid en werk**

De Achterhoek heeft een bloeiende bouwnijverheid en industrie. Nieuwe ambachten bloeien op. De Achterhoeker is trots op bestaande bedrijven, sommige met een behoorlijke traditie, en doet er alles aan om hen te behouden voor de regio. Het accepteren van bedrijvigheid in het buitengebied en op andere (herbestemde) locaties haalde de rem van de (29) **economische ontwikkeling** van de regio. Niet alleen voor agrarisch ondernemen, maar ook voor toerisme en kleinschalige arbeid, zoals ZZP'ers en de creatieve sector. De diversiteit aan werkaanbod - op elk niveau - werkt als een magneet op jongeren en anderen die graag in de Achterhoek willen wonen. De bureaucratische rompslomp is duidelijk minder geworden. Het is voor (30) **starters** eenvoudiger om te beginnen, onder andere door lagere kosten voor vergunningen. Doordat het ondernemen makkelijker is gemaakt ontstaan er veel nieuwe bedrijven, die ook nog eens door de gezetelde worden begeleid en ondersteund. De (31) **bereikbaarheid van de regio** was een belangrijk aandachtspunt (Twenteroute, doortrekken A15, openbaar vervoer, maatwerkoplossingen voor mobiliteit). De digitale bereikbaarheid was ook een speerpunt: er is overal (32) **razendsnel internet** gerealiseerd en is de Achterhoek hard op weg om voorop te lopen in mobiele communicatie. Bij de bedrijvigheid wordt naar grote ondernemingen gekeken en tegelijkertijd is er aandacht voor kleinschaligheid, duurzaamheid en kwaliteit. De Achterhoek is en blijft - na Eindhoven - de regio met het hoogste aantal octrooiaanvragen. En de (33) **grens** met Duitsland vervaagt steeds meer, ook voor werk en ontwikkeling.

(29) *De regio heeft ervoor gekozen om werken tot centrale peiler van beleid te maken. Er wordt veel tijd en geld geïnvesteerd in smart industries. Tal van innovatiehubs leiden tot vernieuwende initiatieven. Dit beleid werpt steeds meer vruchten af.*

(30) *Door gewijzigde regelgeving (hypotheeken) is het voor starters lastig om een geschikte woning te vinden. Dit komt mede omdat starters graag een goedkope woning willen met een hoge kwaliteit (goede*

keuken en badkamer). Veel woningen komen vrij, doordat de (oudere) bewoner overlijdt. Uit recent onderzoek blijkt dat 75-plussers niet of nauwelijks nog investeren in hun woning. Dit thema wordt de komende periode nadrukkelijk op de agenda gezet.

(31) De aanleg van het noordelijke deel van de A18 is in volle gang. De A15 zit momenteel in de (bestemmings)planfase, er zijn initiatieven voor een nieuw tracé van Groenlo via Winterswijk naar Duitsland en er wordt opnieuw een stuk spoor tussen Doetinchem en Arnhem verbreed. Toch zien we ook nog delen van de regio die minder goed bereikbaar zijn en daardoor minder aantrekkelijk blijken te zijn voor nieuwkomers.

(32) De aanleg van glasvezel in het buitengebied staat nog steeds (hoog) op het verlanglijstje. Op diverse plekken worden inmiddels initiatieven ondernomen.

(33) Er lopen allerlei initiatieven op het gebied van economie, taal, onderwijs, cultuur etc. die met name relevant zijn voor de gemeenten in het grensgebied (Oost-Achterhoek). Op sommige gebieden is het een kwestie van lange adem.

### **Diversiteit**

Er is veel diversiteit in hoe je kunt wonen in de Achterhoek. Er is structureel een (34) **experimenteerbudget**. Bewoners maken het beleid, jong, oud, creatief, betrokken, verantwoord. Bestemmingsplannen geven ruimte aan ontwikkeling, remmen deze niet. De Achterhoek is weg van de telraamdiscussie. De Achterhoek kijkt ook naar oplossingen aan de andere kant van de grens. Denken op lange termijn: noodzakelijk! Bewaren van het (35) **cultureel erfgoed** is daar ook onderdeel van. Belangrijk is, om goed samen in de Achterhoek te wonen. Maakt niet uit of je daar geboren bent of niet. Of zo als toen iemand zei "als we de kinderen toch niet meer zelf maken". Iedereen die aan goed samen wonen in de Achterhoek bij wil en kan dragen is welkom. Zo geeft (36) **opnemen van vluchtelingen** meer kleur en kansen aan de regio.

(34) Diverse gemeenten kennen een leefbaarheidssubsidie en er is een Leader-project waarin geld beschikbaar is voor leefbaarheidsinitiatieven. De praktijk laat zien dat de veelheid aan voorwaarden en regels leiden tot onderuitputting van de beschikbare middelen. Het is allemaal te bureaucratisch en dit wordt als te belastend ervaren door de initiatief-nemers. Een aanpak die wél werkt is die van PakAn (zie 14).

(35) In de maand september 2017 wordt de Week van de Achterhoek gehouden. Daarin staat het cultureel erfgoed centraal.

(36) Er zijn de afgelopen jaren flink wat meer vergunninghouders in de regio gehuisvest, dan de gemeenten verplicht waren. Momenteel wordt gewerkt aan integratie en participatie van deze grote groep vergunninghouders; via (taal)onderwijs en begeleiding toeleiden naar werk.

Hans Suurmond,  
Kennismakelaar wonen Achterhoek 2020

